

ПОГРОМСЬКА І.В., ст. гр. МОА–11м
Наук. керів.: Лизунова О.М., к.е.н., доц.
ДВНЗ «ДонНТУ» Красноармійський індустріальний інститут,
м. Красноармійськ

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОДУКТИВНІСТЮ ПРАЦІ НА ВУГІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Рассмотрены проблемы управления производительностью труда на угольных предприятиях, а также предложены пути их решения.

Актуальність. Персонал підприємства є одним із головних виробничих факторів, ефективність використання якого визначає кінцевий результат роботи підприємства. Аналітичним виразом ефективності використання трудових ресурсів є продуктивність праці персоналу. Актуальність роботи складається в тому, що на підприємствах вугільної галузі на поточний час продуктивність праці є найбільш проблемним питанням, яке приводить до зростання збитковості діяльності шахт, тому вирішення питання дозволить підвищити ефективність діяльності галузі в цілому.

Різні проблеми управління продуктивністю праці у своїх наукових працях досліджували такі відомі вчені, як: Сміт А., Оуен Р., Тейлор Ф., Рікардо Д., Бондар І.К., Бандура С., Прокопенко І.І., Грішнова О.А., Бабенко А.Г., Черкесов Г.Н., Акімова Н.В., Немчинов В.С. та ін.

Але на сьогоднішній день проблеми пов'язані з управлінням продуктивністю праці на вугільних підприємствах залишаються невирішеними.

Мета дослідження. Метою даної статті є дослідження проблем управління продуктивністю праці на вугільних підприємствах, а також пошук шляхів їх вирішення.

Основна частина. Управління продуктивністю – це фактично частина більш широкого процесу керування. Воно містить у собі планування, організацію, контроль і регулювання. Суть управління продуктивністю полягає у тому, щоб досягти максимально можливого рівня її підвищення [4, с. 129].

Вугільна промисловість України є однією з основних складових розвитку економіки України. Україна володіє значними запасами вугілля.

На сьогоднішній день виробничий потенціал Донецької області складають 93 вуглевидобувних підприємства. На різній стадії ліквідації знаходяться 52 підприємства (50 шахт і 2 збагачувальні фабрики) [5].

З 2000 по 2006 р. на підприємствах Мінвуглепрому України спостерігалось значне падіння продуктивності праці. Більш краща тенденція спостерігається в останні роки. Для наочності динаміку зміни

середньомісячної продуктивності праці зобразимо графічно (рис.1) [1; 5].

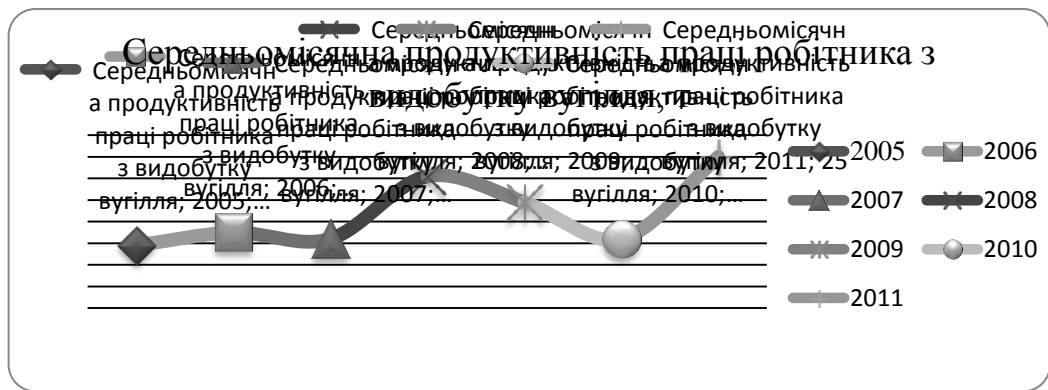

Рисунок 1. Динаміка зміни продуктивності праці за 2005–2011 рр.

Але порівняно із зарубіжними показниками продуктивність праці українських гірників залишається дуже низькою: вдвічі нижче, ніж у Польщі, у 5 разів – ніж у середньому по країнах Західної Європи, у 20 разів – ніж у США. Тобто для видобутку 1 млн. т вугілля на рік витрачається праця 6 тисяч наших шахтарів проти 3 тисяч – у Польщі; 1,2 тисячі – у Західній Європі; 300 – у США [3].

Значний вплив на результативність господарської діяльності вугільних підприємств має їх кадрове забезпечення. Важливим показником динаміки кадрового складу є плинність працівників. Як правило, високі значення цього показника виявляють нестабільність в роботі підприємства та незадоволеність роботою тих працівників, які звільнилися. Так, за 2011 р. [5] середньооблікова чисельність працівників вуглевидобувних підприємств, підпорядкованих галузевому міністерству, склала 98,8 тис. чол., що на 1,2 тис. чол. менше, ніж у 2010 році. Середньооблікова чисельність робітників з видобутку вугілля по державних вуглевидобувних підприємствах області зменшилась в порівнянні з 2010 роком на 1,1 тис. чол. і складає 73,6 тис. чол.

Знижує продуктивність праці недостатнє укомплектування робочими основних і особливо допоміжних ділянок виробництва, так як частина гірників очисного вибою і прохідників відволікається на сторонні роботи по монтажу – демонтажу устаткування, обслуговування вантажних пунктів і т.д. Це тягне за собою зменшення обсягу видобутку вугілля та зниження рівня виконання норм виробітку [2].

Ще однією негативною тенденцією є те, що при зменшенні продуктивності праці заробітна плата персоналу зростає. Це – негативний показник в діяльності підприємства, оскільки фактично це означає, що зміст поняття заробітної плати на шахтах втрачено, як втрачено і стимулюючу роль зарплати у зростанні продуктивності праці – навіщо докладати зусиль, якщо зарплата все одно зростає незалежно від вкладеної праці, просто тому, що настали зміни у законодавстві.

Висновки. Таким чином, одним з основних напрямів вирішення проблем управління продуктивності праці сучасного вугільного підприємства повинна стати розробка програм і планів розвитку підприємств, пошук резервів. Для вирішення проблем управління продуктивності праці на вугільних підприємствах, можна запропонувати, впровадження організаційного проекту удосконалення перепідготовки персоналу, в якому замість нормативного підходу до перепідготовки буде використано економічно обґрунтований механізм визначення потреби в перепідготовці. За рахунок цього підприємства вугільної галузі позбавляться додаткових витрат коштів, при цьому зросте продуктивність праці, а також шахта матиме відчутну економію на фонді оплати праці і пов'язаних витратах. Важливе значення, також, для вирішення проблем пов'язаних з управлінням продуктивності праці повинно стати впровадження новітньої техніки і технологій, оскільки підприємство яке йде «в ногу с часом» – процвітаюче підприємство; економія або збільшення затрат праці; спрощення структури управління. Важливу роль, також відіграє створення сприятливого психологічного клімату, зміцнення порядку і дисципліни. Не менш важливу роль відіграє залучення інвестиційних коштів у вугільну галузь, а особливо у сферу охорони праці, оздоровлення, лікування гірників, оскільки нестача коштів призводить до травматизму, прогулів, невходів через хворобу, професійні захворювання, а це в свою чергу негативно впливає на продуктивність праці.

Бібліографічний список

1. Зайцева Л.С. Аналіз чинників росту продуктивності праці на вугільних підприємствах // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: «Економічні науки» 2009, № 4, Т. 1 С. 66 – 69 [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vchnu/Ekon/2009_4_1/pdf/066-069.pdf
2. Зайцева Л.С. Проблемы управления производительностью труда на угольных предприятиях // Бизнесинформ № 5(1) 2010 с. 33–35 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Bi/2010_5_1/33-35.pdf.
3. Зволинська О.В. Жук І.І., Новиченко А.П. Чорне золото: «ресурсний потенціал чи головний біль держави?» // Фінансовий контроль №5, 2005 [Електронний ресурс]. –Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/35202>.
4. Мерзляк А.В., Михайлов Є.П. Економіка праці і соціально – трудові відносини: Навч. Посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.–240 с.
5. Підсумки роботи вугільної промисловості Донецької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://donoda.gov.ua/main/ua/search.htm?section=everywhere&a=commit&words=Підсумки+роботи+вугільної+промисловості+Донецької+області&x=5&y=5>.